

Mededeelingen van een grijsaard

Hoeveel menschen er gedurende de laatste 25 jaren te Smilde stierven, en hoe oud ze werden.

Geboren worden en sterven, doel en wet der natuur, is behoefte voor de maatschappij; 't is daardoor, dat 't mensdom en jeugd en krachten behoudt; behoefte voor den enkelen mensch, want hij moet hier niet eeuwig in de eerste leerschool blijven.

De grijze oudheid maakt gewag van hooge zeer hooge jaren; maar ook een heilige dichter uit Israëls gouden tijd zingt van 70 of 80 jaren, als den top des levens. Ik heb dien top bereikt; de eenzame hoogte, waarop men bijna nooit een vriend der jeugd ontmoet. Ik tel ruim 80 jaren.

Hier en daar leven er nog zeldzame grafbloemen, als ik; de meeste mijner kennissen uit den tijd der veel belovende jongelingschap, zijn echter voor lang reeds vertrokken naar 't duistere rijk der geesten; weldra, ik gevoel het, zal ik hen daar volgen; kan ik oude iets meer verwachten, dan binnen kort een ziekbed en mijn ontslag?

Honderden mijner dorpsgenooten werden gedurende mijnen leeftijd ten grave gebragt; velen daarvan heb ik gekend; met sommigen vertrouwelijk omgegaan: met anderen op zeer vriendschappelijke voet geleefd: maar weinigen werden als ik *zoo oud*.

Geholpen door de welwillende gediensigheid van mijner jongen vriend B., die werkzaam is bij den burgerlijken stand dezer gemeente, heb ik ten dezen in de sterfregisters alhier, over de laatste 25 jaren, naauwkeurig onderzoek gedaan, ten gevolge waarvan ik hieromtrent met eenige zekerheid uitspraak durve doen. Ik ga u de uitkomsten van dat onderzoek mededeelen, ze zullen mijne zoo even gedane uitspraak regtvaardigen.

Blijkens de sterfregisters, der Gemeente Smilde, zijn aldaar, gedurende de laatste 25 jaren, - van 1 Januarij 1825 tot 1 Januarij 1850, - gestorven een aantal van 1924 personen; 1021 van 't mannelijk, en 903 van 't vrouwelijk geslacht.

De geringste sterften hadden er plaats in 1827 en 1843 toen dit getal 43 en 59 beliep; de grootste in 1846 en 1849 toen het 137 en 163 bedroeg; heerschende ziekten hadden hierop beduidende invloed. In 1832, 1833 en 1849 woedde er de vernielende cholera; 1846 en 1847 eene besmettelijke koorts-ziekte. - Aan beide stierven er, vooral in 1846 en 1849 vele personen; in de andere jaren aanmerkelijk minder.

De Gemeente had gedurende den bedoelden tijd, eene gemiddelde bevolking van 3645 zielen; en de sterfte bedroeg dus, door elkander gerekend, bijna $2\frac{1}{9}$ van de 100 of $21\frac{1}{2}$ van de duizend, of ongeveer 77 per jaar.

't Aantal der gestorvenen, ofschoon in evenredigheid der bevolking niet groot, beloopt echter over 25 jaren eene aanzienlijke menigte. Velen daarvan leven voort in hunne nakomelingschap: maar de meesten zijn geknakt in hunne jeugd, als bloemen des velds. Zij zijn vergeten; alleen in de harten van treurende ouders hebben ze nog hunnen plaats.

Een groot deel toch, 368, stierf in de teedere kindschheid, geen jaar oud; nog grooter deel, 439, in schuldellooze jeugd, van 1 tot 5 jaren, nog niet ontloken bloemen van 't menschelijk geslacht.

Ook vrolijke knapen en lieve aanvallige meisjes werden weggerukt; in den ouderdom van 5 tot 10 jaren stierven er 96; en zoo waren van de 19 - 24 overledenen, met 't elfde jaar 903, - bijna de helft, - ten grave gedaald.

Maar geen leeftijd is tegen den dood bestand; zoowel de jongelingschap en mannelijke jaren, als de teedere kindschheid en bevende ouderdom moeten aan de eeuwige wetten der natuur gehoorzamen. Voor alles is 't leven ten allen tijde, onzekere kans, en zoo oud te worden, als ik, iets toevalligs; neen eene bijzondere gunst van God.

Want in de jaren van 10 tot 20 stierven er 100 personen; van 20 tot 30, 106; en van 30 tot 40, 135; voorts van 40 tot 50 jaren 119; van 50 tot 60 jaren 117; van 60 tot 70 jaren 102; van 70 tot 80 jaren 143; van 80 tot 90 jaren 115; en boven de 90 jaren 14 personen. Geene werd 100 jaren oud; de oudste bereikte 97 jaren; en zoo ga ook ik dan straks naar de andere gewesten. De reeds zoo bouwvallige hutte wordt verbroken, en dan?.....

Kom ik wil mij neerzetten, en ernstig onderzoeken, wat werken mij volgen zullen in de eeuwigheid; en wat ik daar dus verwachten mag of vreezen moet!.....

En gij, wie ge ook zijn moogt, doe als ik, bepeins uw leven en gedenk te sterven.

Smilde.

H.